

רע"פ 126/15 - טל חביף נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 126/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: טל חביף

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 15.12.2014 בעפ"ג 60559-07-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר - נשיאה, ג' קרא - סג"נ ומ' סוקולוב; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד רון רבי

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטים: ד' ברלינר - נשיאה, ג' קרא - סג"נ ומ' סוקולוב) בע"פ 60559-07-14 מיום 15.12.2014, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב בת"פ 48198-02-13 מיום 16.6.2014, לפיו הושתו על המבקש 16 חודשי מאסר בפועל; הופעל במצטבר מאסרו המותנה בן ארבעה חודשים שהוטל עליו בת.פ. (ת"א) 9625/08, כך שסך הכל ירצה 20 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; שמונה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת סמים שהנה פשע; שלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת סמים שהנה עוון; קנס בסך 2,000 ש"ח או חודשיים מאסר נוספים בתמורתו; חתימת התחייבות על סך של 3,000 ש"ח למשך

שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת סמים כלשהי; ופסילה על תנאי בת שנתיים מלנהוג או לקבל רישיון, למשך שלוש שנים מיום שחרורו.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון דיוני, ללא הסכמה עונשית, בעבירות של סחר בסם מסוכן, לפי סעיף 13 בצירוף סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, המבקש מכר לסוכן סמוי מנות סם של קוקאין בשלוש הזדמנויות: ביום 19.10.2012 במשקל של 0.3901 גרם נטו תמורת סכום של 460 ש"ח; ביום 2.11.2013 במשקל של 0.8179 גרם נטו תמורת סכום של 800 ש"ח; וביום 11.2.2013, בתיווכו של חברו אשר הואשם יחד אתו, במשקל של 2.5056 גרם נטו תמורת סכום של 2,000 ש"ח.
3. בגזר הדין מיום 16.6.2014, קבע בית משפט השלום כי כל אחד מהמעשים הינו נפרד בזמן, ומשכך יש לראותם כאירועים נפרדים ולקבוע מתחם עונש הולם לכל אחד מהם. בית המשפט עמד על הפגיעה החמורה בערכים של נגד הסמים בחברה, השולח גרורות בדמות עבירות אלימות ורכוש גם לאלו שלא מעורבים בסחר בסם ובצריכתו; האומללות הפוקדת את משפחות הצרכנים; והשימוש ברווחי הסמים למימון ארגוני פשיעה וסוגי עבריינות קשה. בית המשפט דחה את הטענה כי העבירות בוצעו על רקע התמכרות לסמים וכתוצאה ממשברים בחיי המבקש, לנוכח היקף הפעילות המדוברת. נקבע כי מתחם העונש ההולם לכל מכירה, וכן לתיווך, נע בין שמונה ל-18 חודשי מאסר בפועל, ולכל מעשה החזקת סם, נע בין שישה ל-12 חודשי מאסר בפועל.
4. בבואו לקבוע את העונש בתוך המתחם, התייחס בית משפט השלום לאמור בתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש. נמצא כי המבקש הוא יליד שנת 1986, רווק ומתגורר בבית הוריו. למבקש עבר פלילי מכביד עוד מנעוריו, בעבירות של סמים, רכוש, אלימות וסמים, כשבין היתר הושת עליו עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. עוד נמצא כי משפחתו נורמטיבית ומלוכדת, ולאחר שחרורו מהמעצר היא התגישה לתמיכתו. צוין כי החל מגיל 17 המבקש התחיל להשתמש בסמים, לא התגייס לצבא וניסיונות גמילה קודמים לא צלחו. רק עם שחרורו מהמעצר באוגוסט 2013, שולב המבקש בקבוצה טיפולית ובהמשך גם ביחידה עירונית לטיפול בהתמכרויות, ומאז הוא מגלה מוטיבציה לטיפול ובדיקותיו מעלות תוצאות חיוביות. שירות המבחן המליץ שלא לקטוע את התהליך הטיפולי ולהסתפק בעונש של עבודות שירות לצד צו מבחן. לצד המלצה זו, נלקחו בחשבון לזכותו של המבקש הודייתו וחרטתו, נטילת האחריות ומאמצי השיקום הניכרים, ועל כן הוחלט להעמיד את עונשו בחלקם הנמוך של המתחמים. בית המשפט קבע עונש אחד כולל לאירועים השונים, על מנת להקל משמעותית בחפיפת העונשים. צוין כי על אף עברו הפלילי הכבד של המבקש, הנימוקים לזכותו השפיעו על עונשו. אשר על כן, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש כאמור לעיל.
5. המבקש ערער על גזר דינו לבית המשפט המחוזי, וביום 15.12.2014 ערעורו נדחה. בית המשפט המחוזי ציין כי מתחמי הענישה שנקבעו הם הולמים, ולא הרחיב על כך משום שלא הועלתה טענה כנגדם. בית המשפט קבע כי גזירת העונש הכולל בגין מכלול האירועים היטיבה עם המבקש. עוד נקבע, כי אכן מדובר בתהליך שיקום שהמבקש עובר, ויחד עם זאת, אין בכך די כדי לשאת את משקל ההכרעה בתיק. בית המשפט ציין כי הדגש במקרה זה הוא על כך שתהליך השיקום החל רק בעקבות כתב האישום בתיק זה, ולא לפני כן. כמו כן, בית המשפט הדגיש את עניין הרשעותיו הקודמות הרבות של המבקש, וקבע כי אין להשלים עם נורמה שלפיה פרידה מבית זוג תתורגם לסחר בסמים. אשר על כן, דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המבקש וקבע כי הוא יתחיל לרצות את עונשו ביום 25.1.2015. ביום 6.1.2015, הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע עונשו.

הבקשה למתן רשות ערעור

6. המבקש טוען כי בקשתו מעוררת שאלה עקרונית בעלת חשיבות ציבורית ומשפטית לעניין הקריטריונים והתנאים בהם בית המשפט יסטה מנורמת הענישה בשל תהליך שיקום משמעותי שעבר פלוני. לשיטת המבקש, בית משפט זה כבר סטה בעבר ממתחמי ענישה וביטל עונשי מאסר בשל תהליך שיקום, ולעמדתו אם לא יעשה כן בעניינו, תהיה לכך תוצאה עונשית חמורה. המבקש מקדיש את בקשתו, רובה ככולה, לאמור בתסקיר שירות המבחן: היותו עובד בחברת השקעות ומתואר כאחראי, רציני ומסור; משפחתו הנורמטיבית והמלוכדת שרק לאחרונה התגבשה סביבו ותומכת בו; עברו הקשה בצריכת הסמים והקשיים להשתלב במסגרת טיפולית עד לא מזמן; הודאתו וחרטתו על המעשים בתיק זה; התדרדרותו בשל הפרידה מבת זוגו; השתלבות הפעילה בהליכי שיקום משמעותיים בשנה האחרונה; שיתוף הפעולה מצדו עם גורמי השיקום השונים; המוטיבציה הרבה שהוא מגלה להשתקם; והמלצת שירות המבחן החיובית - לאפשר לו להמשיך בטיפול ולא להשית עליו עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. לשיטת המבקש, שגה בית המשפט המחוזי משלא קיבל את ערעורו מבלי להתחשב בהמלצת שירות המבחן. כן טוען המבקש, כי עברו הפלילי כולל עבירות קלות בלבד, והמשקל שניתן לכך הוא רב מדי. עוד לעמדתו, שגה בית המשפט המחוזי משלא קיבל את הערעור חרף השגיאה של בית משפט השלום בקביעת מתחמי הענישה. לסיום מציין המבקש מקרים בהם מערערים שונים נגזר למאסר בפועל, זכו להקלה בעונש בשל תהליך שיקום חיובי שהם עברו (ע"פ 8092/04 חביב נ' מדינת ישראל (10.9.2006) ו-עפ"ג (מרכז) 25545-06-12 רוסטמן נ' זימינוב (20.1.2013)). לנוכח כל האמור, סבור המבקש כי יש להפחית את עונשו לשישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

דיון והכרעה

7. עניינו של המבקש כבר נדון בפני שתי ערכאות. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). כמו כן, ידוע כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 5717/14 מדינת ישראל נ' גדבאן (2.12.2014); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). בעניינו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה. כן אני סבור, כי אין מדובר במקרה חריג המצדיק התערבות בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית. ואסביר.

8. המבקש ממקד טענותיו במשקל הפחות, לשיטתו, שניתן לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו. לעניין זה, ידועה ההלכה כי תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). במקרה שלפניי, בית משפט השלום קבע, בהתחשב בכלל הנסיבות, כי יש להטיל על המבקש עונש מאסר בפועל ולא בריצוי של עבודות שירות. לא ניתן לומר כי לא ניתנה התייחסות להמלצת שירות המבחן, שכן זו נסקרה בהרחבה בפסק דינו של בית משפט השלום ואף צוין מפורשות כי התסקיר מהווה שיקול מקל עבור המבקש. משכך, מסקנתן של שתי הערכאות הקודמות, שלא לאמץ המלצה זו, מקובלת עלי.

9. סבורני כי אכן היה מקום להשית עונש מאסר בפועל על המבקש, על אף התקדמותו השיקומית. המבקש סבור כי עברו הפלילי כולל עבירות קלות בלבד, ואף אם טענה זו תתקבל, הרי שעדיין מדובר במספר רב של עבירות שנעברו כבר בגיל צעיר. קשה להתעלם מהנתונים, אשר הועלו גם כן במסגרת התסקיר בו מתמקד המבקש, אשר מעידים על עבריינות חוזרת בקרב המשיב ללא הצלחה במסגרות הטיפוליות. לא נעלמה מעיני התקדמותו המרשימה בשנה האחרונה, ועם זאת, אני סבור כי מאחר שזו החלה עם הגשת כתב האישום, ומכיוון שמדובר במספר אירועים חוזרים בתיק זה, ראוי שהמבקש יישא בעונש מאסר בפועל.

10. אשר לטענת המבקש בעניין שגיאת בית המשפט המחוזי שלא לקבל את הערעור בשל קביעת מתחם עונש שגוי בבית משפט השלום, הרי שכאמור, בית המשפט המחוזי ציין בפסק דינו כי:

"כזכור - בית משפט קבע מתחם שבין 8 ל- 18 חודשי מאסר לכל אירוע של מכירת סם. זהו מתחם מתון במיוחד. עיון בפסיקה חושף מתחמים חמורים יותר. אין לך ערכאה דיונית שלא הביעה את דעתה על הצורך להילחם מלחמה חסרת פשרות בנגע הסמים המסוכנים ותפקידו של בית המשפט במסגרת מלחמה זו. מתחם ענישה בין 8 ל- 18 חודשי מאסר כאשר מדובר במכירה מקצוענית של סם, הוא מתחם מתון שאין כל מקום להתערב בו.

כך גם באשר למתחם שנקבע לענין החזקת סם שלא לצריכה עצמית, אף זהו מתחם מתון ביותר (בין 6 ל- 12 חודשי מאסר) וגם בו לא מצאנו להתערב מאותם נימוקים עצמם. אנו מקצרים בהיבט זה משום שאין לפנינו למעשה ערעור על המתחמים." (בפסקה 5) (ההדגשה לא במקור - ס. ג').

על כן, אין מקום בשלב זה של התיק, "גלגול שלישי", לקבל את טענת המבקש בדבר קביעת מתחם שגוי, משזו לא הועלתה בערעורו לבית המשפט המחוזי. מעבר לצורך יצוין, כי סבורני שאכן נקבעו מתחמים הולמים בעניינו, ואלו אף מקלים.

11. אשר למקרים אליהם הפנה המבקש כמקור השוואה למקרים בהם מאסר בפועל בוטל בשל שיקולי שיקום, יש לציין כי מדובר בשני מקרים בלבד, שאחד מהם ניתן בבית המשפט המחוזי, ולא בבית משפט זה, ונסוב על הרשעה בגין עבירות של גניבה מרכב וחבלה במזיד לרכב, ולא בעבירות סמים. אין בכך כדי להעיד על מגמת הקלה עם מורשעים בעבירות סמים לטובת שיקולי שיקום, וממילא ידוע כי ישנם מקרים רבים אחרים בהם מאסרים בפועל נותרו על כנם על אף התקדמות שיקומית.

12. בנסיבות אלה, אין בידי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור והיא נדחית בזאת, ועל כן מתייתר הצורך לדון בבקשת עיכוב הביצוע.

ניתנה היום, כ"ב בטבת התשע"ה (13.1.2015).

ש ו פ ט